

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Demokratisk vänster.

Ett tidens krav genomfört i handling.

Den levande Hamlet av Sven Stål.

Ett nytt monumentalmåleri? Kalle Hedbergs utställning av Gina Leffler.

Elin Wägner skriver om En röst från Sönder-Jylland.

Vad har hänt?

EN NY KEJSARE FAR VÄRLDEN, nämligen i det stora mandsjuriska kejsardömet, där den siste kejsaren av Kina, herr Pu Yi av Mandsju-dynastien, erbjöds kejsarvärdigheten och fått Japans nådiga tillstånd.

Pu Yi, Manchukuo's kejsare.

DE ORDINARIE MOTIONSTIDEN vid riksdagen utgick i tisdags, den 23 jan. Antalet avgivna motioner, uppemot 600, överstiger som vanligt föregående års. För mycket, för mycket!

NORGE STORTING SAMMANTRADDE förra veckan efter de nya valen. Till president valdes arbetarrepresentanten Nygårdsvold, då bondepartiet icke ville godtaga den av Höire uppställda kandidaten Hambro och därför röstade blankt. Regeringen framlade en samlad krisplan på omkring 43 miljoner kronor, som utom direkta understöd till lindrande av arbetslösheten går ut på igångsättandet av en mängd samhällsnyttiga arbeten.

EN STUDENTRIKSDAG har samlats i Stockholm. Studenternas närmaste önskemål tycks vara att spärra porten bakom sig själva, att hindra, som de säga, uppkomsten av ett lärdomsproletariat.

AVSLÖJANDENA INOM STOCKHOLMS gatuförvaltning, med luftlass och luftkuber även vid stadens ordinarie arbeten, börja anta en pinsam karaktär. Tjänstemännen synas på lämpliga kolumner ha debiterat staden vad arbetarna fått utföra åt dem själva. Hur långt och hur länge ha vederbörande befäl, arbetsgivare och arbetare vetat om systemet? Nästa skandal om vi får be!

ANVETTING OCH ÄCKLIG BEVÄNDRAN från filmbitna unga stockholmars sida mötte den tyske filmhjälten Willy Fritsch vid hans tredagarsbesök i Sverige. Fasadklättring, klädsönderrivning, polisskydd! Vad gingo de ut till att se!

S. A.-HEMMET VID DÖBELNSGATAN stänges på Polismästarens befallning såsom varande ett pensionat, farligt för ordning och säkerhet. Furugård, som inte anser hemmet som ett pensionat, emedan karlarna inte få någon upppassning, kommer säkert att överklaga beslutet.

UNDER NAMN AV NATIONALSOCIALISTISKA blocket göres ett försök till samling av de starkt komprometterade Furugårdarna, av Lindholmarna och Görings svenska släktingar, familjen v. Rosen m. fl. Den i inbördeskrig tränade svenske underofficeren, fin-

Honorine Hermelin:

Evrytmi.

Ett par framföranden av konstnärlig evrytmi har ägt rum på Borgarskolans stora sal i Stockholm genom en kvinnlig grupp på fyra deltagare, varibland en svenska.

Vad är evrytmi? Ordet, som fått sin klang från Platons uppfostringslära i »Staten» och som kan översättas med väl-rytmik eller ädel-rytmik, togs upp av Rudolf Steiner som namn för de rörelser, som han menade vara synbart språk och synbar musik. Man skulle kunna säga, att på samma sätt som språket finns bundet i ord, skrivna eller tryckta på papper i små torra tecken och slött eller mekaniskt uttalade i likgiltigt tal, men vars liv springer i dagen i varje temperamentsfullt talandets ögonblick och varje gång dikt läses av hjärtat, högt eller tyst, så är evrytmi den fullt utförda åtbörden, gesten, som tillhör ett temperamentsfullt framförande av dikt eller musik. Och denna gest är lika bunden till sin form som ordet är vid sina bestående ljud och tonen vid sitt läge i skalan — friheten sitter blott i klangfärgen och temperamentet.

Det är alltså åtbörden, gesten, som i evrytmin kommer till full, men lagbunden utveckling. Det blir därför armarna och händerna, gestens uttrycksfullaste redskap, som främst kommer till tals. Fötternas rytm och hela gestaltens rörelser över golvytan ger taktindelningens och grundstämningens underlag — så t. ex. i den ständigt tillbakavikande, i sig själv inkrökande moll-stämningens rörelsen eller i den genombrytande durklangens framåt, utåt, uppåt.

I de fasta, lagbundna formerna ligger enligt min uppfattning evrytmis styrka och därför också dess begränsning. Det förefaller mig som om det ej bleve missvisande, ifall man satte en gräns mellan evrytmi och dans liknande den mellan tal och tungomålstalande. Liksom det säkerligen i tungomålstalandets djungel finns en smal väg, som leder till religionens hemlighetsfullaste och annars med rätta fördolda riken, så finns väl i dansen såsom konst en smal stig för de få

utvalda in till en värld, där gränserna blir flytande mellan kultur och primitivism, mellan sträng objektivitet och fullaste subjektivitet, mellan den fastaste form och det som spränger alla former. Men smal är den vägen, och få äro de som finna den. Vad evrytmin beträffar skulle jag tro att den icke hör till konstens utan till uppfostrans och hygienens rike, där Platon en gång ställde den och — kanske egentligen Rudolf Steiner också! I varje fall tror jag mig veta att jag aldrig skulle ha blivit gripen av evrytmin, om jag ej fått se den i förklarad gestalt: övad av barn i alla åldrar från 6—18 år i en stor folkskola — i överfulla klasser på cirka 50 barn, gossar och flickor, i grova skor och oestetiska kläder. Det var i Waldorfskolan i Stuttgart, där Rudolf Steiner var pedagogisk ledare under de 6 sista åren av sitt liv. Där har jag sett barndomsåldrarnas naiva grace fröjda sig i rytmens schwung, i sagodiktens högtidliga stämning och i uppbyggande av durskalans fasta, klara intervaller. Där har jag sett pubertetstidens gossar och flickor komma indrällande i evrytmisalen med nejsägande och olust i varje fiber av sin kropp och själ — för att till sist bli genomträngda av de friska och maktpåliggande övningarna med kopparstavar och den humoristiskt-burleska drammatiken i en dikt eller en rytmisk övning. Och jag såg där slutligen, 17—18-åringarna medvetet och självständigt ta redskapet i sin hand och under livligt inbördes resonemang om den rättaste, lagenligaste formen rita upp konturerna för den evrytmiska rörelsen kring en trio av Mozart. Då var det också en fröjd att höra hur denna klass ur sina egna led kommanderade fram än några och än andra för att sköta instrumenten: piano, flöjt och violin. Ty i Waldorfskolan lär sig alla — alltifrån första klass — att spela något instrument, och tonläsning blir dem lika naturligt som att läsa ord i bok. — Det var en gosse i avgångsklassen, alltså en 18-åring, beredd att snart ställa sig i de kroppsarbetandes eller ar-

(Forts. å sid. 4.)

ske översten och persiske polismannen Martin Ekström skall av greve Erik von Rosen upplyftas till överledare.

EN ENGELSKE TIDNINGSKUNDEN Lord Rothermere annonserar sin anslutning till fascismen. De engelska fascisterna ha inte varit sena att utnyttja denna dunderreklam, genom en massa simulerade instämmanden från utomstående. Man känner igen de snygga metoderna.

TIOÅRS DAGEN AV LENINS DÖD inföll i söndags. President Kalinin framhöll i sitt hyllningstal att Lenins testamente blivit uppfyllt. Helt nyligen

Kalinin, Sovjet-Rysslands president.

ha också siffrorna för andra femårsplanen blivit offentliggjorda. Första femårsplanens uppgift var framförallt att bryta väg för kollektiviseringen och att för första gången i världen genomföra en planhushållning. Den tog framförallt sikte på utvecklingen inom den tunga industrin. Sedan detta grovgöra är i någon mån undantaget kommer andra femårsplanen företrädesvis att syssla med produktionen av konsumtionsvaror. Framgångarna för kollektiviseringen inom jordbruket ha trots allt motstånd varit så stora, att det beräknas att mellan 65 och 70 procent av jordbruken slutit sig tillsammans i kollektiv. Trots dessa gynnsamma siffror frågar man sig i alla fall om kollektiviseringen av jordbruket låter sig effektivt genomföras. Och hur är det med hungernöden?

EN DJUP KLYFTA mellan franska och tyska synpunkter framgår av Tysklands och Frankrikes privata diplomatiska förhandlingar och det är avissat om de skola kunna fortsätta.

FÖRHÅLLET MELLAN JAPAN OCH RYSSLAND blir allt mer och mer spånt, med truppsammandragningar vid gränserna på ömse håll. De iveriga fredsfröskringarna båda intet gott.

Veckovakten

Arbetslösheten i riksdagsmotionerna.

1934 års förslagsväckande i riksdagen har satts i gång med full fart från såväl Kungl. Maj:ts som de enskilda riksdagsmännens sida. Tidevarvet lämnar härnadan en första översikt över motioner, som redan föreligga i tryck. Vi vilja söka att även i fortsättningen hålla våra läsare underrättade om de viktigaste händelserna vid årets riksdag. Då en viss begränsning av det omfattande materialet därvid blir nödvändig, komma vi att företrädesvis ta upp sådana frågor, vilka falla inom området för Tidevarvets program. För att samtidigt kunna meddela numret på resp. propositioner och motioner och därigenom underlätta för ev. intresserade att själva skaffa sig trycket från Riksdagens Tryckeriexpedition, komma vi i regel att omnämna förslagen först sedan de föreligga tryckta, även om detta i en del fall måste innebära någon försening av frågornas behandling i Tidevarvet.

Omvandlingsprocessen och brytningsstriderna på det ekonomiska området få många belysande, ibland drastiska, nästan alltid intressanta uttryck i de svenska riksdagsmännens motioner. Arbetslöshetsfrågan står naturligt nog som en av de främsta punkterna, men också andra näringslivets angelägenheter, såsom tullfrågor och understödskrav av olika slag. Själva varudistributionen har nu också fått sina motioner i form av ett par utredningsförslag om de s. k. Enhetsprisföretagen, Epa, vars segertåg börjat förskräcka de lagstiftande herrarna.

Det farliga Epa.

Hr Wohlin m. fl. i Första, hr C. G. Jacobsson m. fl. och hr Meyerhöffer m. fl. i Andra Kammaren — samtliga högermän — motionera sålunda om skyndsamt utredning beträffande enhetsprissystemet samt motverkande av dess följder och åberopa därvid bl. a. att detta starkt förenkla försäljningssystem måste innebära stora risker för att antalet anställda skall minskas såväl inom varudistributionen som inom hantverket. De billiga Epavarorna tränga ut svensk kvalitetsproduktion och motverka sålunda också de åtgärder som statsmakterna själva ansett sig böra bevilja hantverksnäringsen. Hr Wohlin påpekar även att Epa hotar de till omkring 30,000 uppgående svenska företagarna inom detaljhandeln, »vilka av ålder räknats till samhällets stabiliserande skikt», och vilka »landet icke utan våda synes kunna vara förutana».

För och emot i den utveckling mot standardisering, som nu pågår, blir väl den eventuella utredningens sak att avvåga. De tre föreliggande motionerna äro i varje fall präglade av övervägande konservativa förutsättningar. Vore det icke bättre att låta folk köpa de billiga sakerna och själva dra sina slutsatser? (F. K. n:r 13. A. K. n:r 27 och 28.)

Förnyad attack mot gift kvinna i statstjänst.

Om Epamotionerna utgöra en detalj, som mera i förbigående berör arbetslösheten, finnas flera förslag, där dess mera centrala problem tagas upp. Tanken på arbetslösheten lindrande, genom att från arbetsmarknaden utestänga vissa grupper av människor, kommer fram i olika former. Den värsta är hr Nybloms mo-

(Forts. å sid. 4.)

En röst från Sönder-Jylland.

Vid omregleringen efter världskriget återfick Danmark ett stycke, av Tyskland några årtionden tidigare erövat land som till ras, språk och kultur var övervägande danskt och ville bli det också politiskt. Man trodde att därmed Sönderjyllands tragedi var bragt ur världen. Men så var det ej. Tyskarna ha väl aldrig i sitt hjärta funnit sig i detta beslut som påtvangs dem i en förödmjuskens stund. Och med den unga nationella renässansen vaknade lusten att förbereda marken för en gränsreglering till tyskarnas favör igen.

Tidevarvets läsare erinra sig säkert Signe Höjers artikel i höstas om situationen där nere i Sönderjylland, där Nordens sydgräns går. Sen dess ha flera glimtar kommit till synes i pressen som hindrat oss att glömma det beklämmande faktum att denna gräns är hotad. Men vi ha också erinrats om att den härdade Sönderjydska befolkningen tagit upp motstånd mot den tyska propagandan och den tyska ekonomiska invasionen.

Ung danska från gränsen.

Och det unga Sönderjylland går i fädernas fotspår. »Ung skal nordisk Folke-aand rejse sig i den unge nordiske Grænssevagt», heter det i inledningsartikeln i Flensburgs Avis julnummer. Detta nummer av en tidning, som alla intresserade borde hålla, bär vittne om ett verkligt gripande försök att intressera det övriga Norden för händelserna på Sönderjyllands rökria krigsskådeplats. Bilder och författarenamn äro sålunda hämtade från Sverige, Norge och Finland i stor utsträckning och ämnet är egentligen nordisk solidaritet. Vi tillåta oss att välja ut av dessa bidrag det som professor Hans Larsson i Lund lämnat. Det heter Tingens logik:

»Tre underkuvade länder svärmades det för under min barndom: Polen, Finland, Slesvig. Småningom resignerade man. Ingen utsikt till befrielse! Så kom världskriget: Polen fritt, Finland fritt, Slesvig fritt! Hur gick det egentligen till? Det är ett av de märkligaste exempel jag vet på händelsernas logik. Ty ingen makt hade detta bland sina frösmål. Planlöst rullade händelserna fram — och så blev detta resultatet. Därför att det låg förnuft i det. Därför att en nationalitet inte kan förkvävas.

Vid den slesvigska gränsregleringen — en ljuspunkt i den annars ingalunda rationella stora freden — eftersträvades en objektiv, rationell lösning. Det har kanske aldrig förr skett i historiens många freder, där man helt enkelt brukat ta för sig vad man kunnat. Skulle just en så tillkommen gräns rivas upp, ser man ingen ända på Europas gränstvister.

Danmark torde ha tingens logik på sin sida. Det är en stor sak. Ens förtröstan blir segare, när så är.» Redaktionen av julnumret säger ifrån att det icke är gränsvaktens mening att påtvinga Norden något. Den säger blyg-

(Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker.
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

Folkungagatan 84

Busslinje 59 stannar vid porten.

IVAN NYVELIUS S. A. AHLENIUS
LEG. TANDL. TANDTEKNIKER
Tel. 41 00 84. Tel. 43 22 56.

Smärtfri plomb. Konstgjorda tänder
och tanduttagning. Röntgen.

Billiga priser.

Professor Johan Almqvist

Nybrogatan 7, Stockholm. Tel. 67 50 75

Mottagning:
1/2 9-9, 4-5, damer 3-1/2 4. Söndagar 10-1/2 11.
Hud- och Könsjukdomar.
UPPLYSNING I AKTENSKAPLIGA
OCH SEXUELLA FRÅGOR.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGHEM

LINNÉGATAN 19

Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., välräk.
Tel. 778 24.

ELLEN JOHANSSON

DAMFRISERING

SCHÉELEGATAN 18
TELEFON 50 74 13

Alacoidgas

dödar absolut väggohyra.

Ofarlig för människor. Vi äro den enda
firma som utför desinfektion med
Alacoidgas.

J. W. Svensson, Desinfektionsanstalt.
Tegnérsgatan 19 • Telefon 209207.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas

Elegant. Tel. 23 33 35. Förstklassig.

All litteratur

I fredsfrågor: TIDSKRIFTEN FREDEN (Euro-
pas största fredstidning), PAX-GRAMMOPHONEN,
PAX-SKIVORNA med intågningar av pastor Per
Gyberg, kapten C. J. Brunsög, f. borgmästare
Carl Lindhagen, magister Carl Sundblad och re-
daktör J. L. Saxon. På baksidan av skivorna
vackra sång- eller musikstycken. Vackra freds-
brevmärken m. m. Rekvideras från
FREDSBYRÅN
Mästernsallégatan 71, 3 tr., STOCKHOLM.

mörkret

viker för

ljusets fé:

LUMA

kooperativas

lampa

Den 27 Jan. 1934.

Demokratisk
vänster.

År 1934, ungefär tio år efter sprängningen av dåvarande frisinnade landsföreningen, ha de frisinnade och liberala plötsligt upptäckt, att de åter måste gå ihop. Hur skedd den upptäckten? Genom att de båda partierna allt efter att ha bekämpat varandra i alla år undan för undan blivit så sönderplötsade och lidit förnedringens nederlag, att de slutligen märkte, att de inte längre hade någon betydelse. Frisinnade kvinnors bestämda protest mot sprängningen 1923 och samma organisations försök att återförening de stridande parterna 1926 kring ett nytt program, som tog framtiden i sikte, hade ingen verkan. Men nu, när det gäller konjunkturpolitik, blir man plötsligen försonlig och makar ihop sina åsikter.

Där kan ju inträffa plötsliga sinnesförändringar, det kan ej förnekas. Men själva titeln för sammankopplingen, »borgerlig vänster» förefaller litet besynnerlig. Det är alltjämt »tungan på vågen». Borgerlig, det kan man förstå, det är för att alltjämt hänga kvar hos höger. Men vad betyder »vänster». Varken frisinnade eller liberaler ha visat sig vidare vänstersinnade i sin borgerliga samling. Är det någon omvändelse, eller är det ett »klokt» namn? Men tror man sig kunna komma någon vart enbart med ett namn, utan nytt liv, ny kraft och nya människor?

En demokratisk vänster, som samarbetat med socialdemokraterna, kunde inget några förhoppningar. D. v. s. det hade kunnat inge några förhoppningar och varit verkligt klokt. Ty det hade varit rätt.

E. T.

Roosevelts återupp-
byggnadsprogram.

Svårigheten att fullt genomskåda det ekonomiska experimentet i U. S. A. har hindrat Tidevarvet att så som önskvärt vore hålla sina läsare underrättade om utvecklingen i den märkliga planen. Vid Nationalekonomiska Föreningens sammanträde i måndags framhöll inledaren, docent Karin Kock, i sitt föredrag om Roosevelts rekonstruktionsprogram ur konjunktursynpunkt, framförallt den oklarhet som råder i programmet samt de diametralt olika utgångspunkterna för presidentens ekonomiska handlande. Programmet omfattar samtidigt höjande av köpkraften genom allmänna arbeten, höjande av efterfrågan genom kodlagstiftning samt ingripanden för att stödja jordbruket och höja prisnivån och slutligen valutareglerande åtgärder. Omkring 25-30 procent av de arbetslösa ha visserligen fått arbete. Men spekulationsperioden från i somras medförde en prisstegring, som motverkade de löneförhöjande och köpkraftstärkande åtgärderna. Några hållbara slutsatser vore, enligt dr. Kock, svåra att dra.

Amerikanske ministern i Stockholm, Mr Steinhardt, såg mera hoppfullt på läget och förebådade en blomstringstid i

Ett tidens krav
omsatt i handling.

Vid Julita folkskolestyrelsens septembersammanträde beslöts, enligt vad som meddelats i Sörmlandspressen, att vid fortsättningsskolorna — om resp. lärare så önskade — skulle för undervisning i ämnet sexuell hygien kunna anmodas en härför lämplig, sakkunnig person. På förslag av styrelsens ordförande, rektor Honorine Hermelin, har över-skötterskan vid S:t Eriks sjukhus i Stockholm, Röda kors-systemen Dagmar Kallenberg anmodats att vid samtliga sex fortsättningsskolor ha en lektion med barnen, varvid klart, enkelt och sakligt redogjorts för släktlivet, dess hygien och etik. Rektor Hermelin har därefter talat med barnen om betydelsen av den andliga mognadstiden i åldern mellan 14 och 21 år.

Efter dessa lektioner har för varje skola på kvällen följt ett föräldramöte dit föräldrar och målsmän inbjudits. Rektor Hermelin och syster Dagmar ha därvid framlagt sina synpunkter och redogjort för gången av den undervisning som meddelats. Vid det sista föräldramötet, där även församlingens kyrkoherde var närvarande, framförde denne ett tack till Julita folkskolestyrelse för det initiativ som tagits och till syster Dagmar för det utmärkte och säkerligen för framtiden fruktbara sätt, på vilket hon utfört sitt uppdrag.

I dessa dagar då diskussionens vågor om sexuell upplysning gå höga, har gång på gång av pedagoger och läkare framhållits vikten av att genom en tidig upplysning få in det rätta reaktionssättet inför sexualiteten. Spridda ansatser härför ha även gjorts på många håll i vårt land, kanske mest i städer och industri-samhällen. Men att en kommun på rena landet målmedvetet sökt realisera detta önskemål, synes oss vara av så stort värde, att Tidevarvet tillskrivit lärarna vid respektive fortsättningsskolor och anhållit om några närmare synpunkter på saken. Vår begäran har också välvilligt tillmötesgått och vi äro här i tillfälle att återge några belysande svar. Ett på grund av långsam postgång försenat svar — från den sjätte skolan — kommer att publiceras i nästa n:r av Tidevarvet.

Lärarinnan vid skolan i Laggartorp, fröken Ester Lindholm, ordförande i Julita barnavårdsnämnd skriver:

Uppmanad att delgiva Tidevarvet mina intryck om den nu avslutade sexuella undervisningen i Julita fortsättningsskolor, kan jag ej säga annat, än att vi äro såväl skolstyrelsen, som tagit initiativet därtill, som syster Dagmar, vilken ställt sig till vårt förfogande som föredragshållerska, stort tack skyldiga.

Syster Dagmar hade en alldeles särskild förmåga att meddela en sådan undervisning.

Både gossar och flickor undervisades samtidigt, och kan man undervisa så som syster Dagmar, anser jag intet hinder föreliggande för samundervisningen. Men skulle undervisaren själv känna sig besvärad, tror jag, att det vore bättre att skilja gossar och flickor åt, och i så fall helst ha en manlig undervisare för pojkar och en kvinnlig för flickor.

Vad åldern beträffar, så anser jag just 13- till 15-årsåldern — brytningsåren — som synnerligen lämplig. Barnen befin-

konjunkturavseende till sommaren. Han framhöll betydelsen av den Rooseveltska guldpolitiken, vilken föreskriver såväl en övre som en undre gräns för guldvärdet och därigenom verkar stabiliserande, till frömma för både Amerika och världen för övrigt.

Kungl. Hovblomsterhandel

H. FLATOW

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM
— Blomsterförmedling till in- och utlandet —
Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 0506, 20 21 17. Postgirokonton 549

Säg det med blommor!

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM

— Blomsterförmedling till in- och utlandet —
Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 0506, 20 21 17. Postgirokonton 549

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Föräldrarna stå stundom frågande?

Vi lämna härefter ordet till läraren vid Gimögöls skola, herr Einar Hallin, som ut-talar:

Först några ord om barnens inställning till denna föreläsning. De föreföllo så intresserade, att jag tror ej ett enda ord gick förlorat. Dels var ämnet nytt och nyheter fångar alltid barnens uppmärksamhet, dels och viktigast, intresserade ämnet så att säga för dess egen skull, ty barnen stå ju själva nära ett vaknande driftliv och vilja därför ha kunskap om detsamma. Min åsikt är att gossar och flickor väl kan undervisas tillsammans. Detta under förutsättning att skickliga och kompetenta personer undervisade. Syster Dagmar Kallenberg hade förmågan att helt fånga barnens uppmärksamhet för ämnet, så helt, att för dessa fanns varken kamrater, tid eller rum då föreläsningen pågick.

Beträffande föräldrarnas inställning till sexuell upplysning tror jag, att den i bästa fall kan betecknas som passiv. En lantbrukarhustru undrade med oro i sinnet, om barnen t. o. m. skulle veta allt, även om sin tillblivelse. I en annan skolrote yttrade en man efter föräldramötet, att han »skämdes», d. v. s. blygdes under kvällens föredrag. I vår trakt lyste de firreligiösa så när som ett par med sin frånvaro.

Efter vårt föräldramöte eller efter syster Dagmars föredrag, framhöll jag för det 20-tal åhörare, som infunnit sig, att det inte bara går an, utan att vi ska upplysa våra barn om sexuallivet. Detta borde ske i både hem och i skola. Hemmet bör gå först, d. v. s. ge klara enkla svar på barnens undrande frågor. Detta även vid en tidig ålder i barnens liv.

Som ex. på att barnen tidigt undrar över sin tillblivelse, framhöll jag, att vår tös, då hon var omkring 6 år, frågade sin mamma: »Var fanns jag innan jag kom till dig?» En ärlig fråga, som fick sitt ärliga och öppna svar. Hemmet bör alltså börja denna upplysning och skolan skall fortsätta. I skolan anser jag 13-14-årsåldern vara lämplig emedan köns-mognaden då börjar göra sig gällande. Dessutom betonades för de närvarande, att om vi tåga, så skaffa sig barnen ändå den upplysning de vill ha förr eller senare, och detta många gånger på ett rätt, ovederhäftigt och sinnesretande sätt. Ävenså framhölls att felaktiga och ovederhäftiga upplysningar kan leda till unga på dåliga vägar till deras och föräldrarnas olycka.

Till sist ber jag få framhålla, att jag anser dessa sexualkurser vara synnerligen värdefulla. Först och främst för barnen. En rätt inställning till denna fråga ges dem till nytta för all framtid. Även för oss lärarfolk är dessa kurser till stor nytta. Jag lärde mig mera i ämnet på dessa korta föredrag än under hela min studietid.

Kursen kan göra skäl för namnet fort-bildningskurs för oss lärare.

Med utmärkt högaktning och tack för förfrågningen!

Eder
Einar Hallin.

13-14 årsåldern den lämp-

ligaste för undervisning.

Herr Adolf Lövgren i Hagby skola svarar på vår fråga:

Inte på många områden är okungheten i farligare än ifråga om det sexuella, det är en åsikt som jag hyst under hela den tid jag tjänstgjort som lärare, och jag har därför inte ansett mig kunna stå till svars med att lämna eleverna ifråga mig något år utan att giva dem en full-

(Forts. å sid. 4.)

Senaste nytt!

Handmålad lampskärmar på särskilt preparerad oljeduk utföres på beställning i alla storlekar och modeller (valfria motiv) exempelvis egna välkända platser o. s. v. Rullgardiner målas. Amatörfoton förstoras.

K. W. Lindbergs Konstateljé

Regeringsgatan 50, 1 tr. ö. g., n. b. Tel. 20 82 28.
STOCKHOLM.

Förfrågningar från landsorten besvaras omg. Ombud antagas å platser, där vi ej äro representerade.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA
BANK

DEPOSITIONS- KAPITAL- &
SPARKASSERÄKNING

mot högsta gällande ränta.

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Sven Stål:

Den levande Hamlet.

Äntligen ha vi fått en Hamletföreställning som räcker ut handen åt oss och för oss in i dramat genom tusen kryphål, hundradets små situationer som direkt vädja till dig och mig. Det är inte en vördnadsfull, djupt i stoffet bockande regi, det är *Liv* med stor bokstav och utropstecken!

Per Lindbergs och Ekmans arbete har gått hand i hand och givit oss en renslipad, förenklad och allvädjande Hamlet. Skådespelarens förstudier, Erik XIV och Marchbanks, kunde till viss grad skönjas genom den fina texturen, men vad som direkt förvånade mig var att Den okände soldatens tragik så helt och hållet lämnats ur räkningen. Man måste som helst betrakta denna Ekmans sista rollskapelse som fristående och friboen. Han har haft mod att ge oss den unge Hamlet — svärmaren som livet ännu inte väckt eller helt fått i sina klor — och på denna gestaltning när konstnären att på ett fullt övertygande sätt låta oss se in i Hamlets själ. Ekman är den första sceniska konstnär jag sett som inte spelat rollen med kulturhistoriska skygglappar — han har med frisk, ungdomlig aptit kastat sig över fransk, engelsk och tysk kastat sig över fransk, engelsk och tysk till sina och med en sund logik visat oss när dramat börjar — och varför det blir ett drama.

Ekman Hamlet har knappast lämnat pubertetsstadiet bakom sig — han är en begåvad yngling som isolerad och ren gått genom livet. Hans jämnåriga har vuxit om honom — smakat lärorikt på kunskapens blandade frukt — och när han är tillsammans med dem blir hans sätt den yngres — den upphöjdes ödmjukhet. Alldeles underbart utformade Ekman alla dessa småscener mot vännen Horatio, väktarna, hovmännen och Ofelia. Talet till skådespelarna saknade udd — föll till marken. Ekmans stora insats gjordes i den första scenen mot Rosenkrantz och Gyldenstern — och senare i

dialogen med Polonius och under lyssnandet till skådespelarens recitation av Priami mord. Alla Gösta Ekmans bästa egenskaper skimrade här i ett förklarart ljus och varje ord blev till en klenod.

Per Lindberg lyckas alltid skapa en atmosfär när han har ett begränsat utrymme att röra sig på — så även här. Grupperingar — ljuseffekter — och rent personinstruktiva detaljer voro av en lödig och sammanlänkande karaktär. Det är naturligtvis inte Lindbergs fel att dekorationsartisten förväxlat Hamlet med en Rolifrey och skapat inomhusscener i sötsliska färger och kostymer som verkade spelmarknadens sista skri beträffande julkort.

Mathias Taubes konung hade en inre pondus, som rädde på maskeringens demaskerande nuna. Bönen upplevdes och blev ett hest rop från en ångestfylld strupe. Fru Kolthoffs Drottning var äkta — en kvinna och ur detta steg ett visst majestät, som kläder och kronor sällan förmå att påtvinga ens fantasi. Vackert och förklarande sade hon de mycket svåra orden vid Ofelias grav. Herr Peters välnad grävde upp en förgången och förgått teaterlandstid. Det var tålmodsprövande att höra — likaledes Gunnar Olssons Polonius. Hur denna roll kunnat så helt flyttas ur sin ram och rakt in i ett pilsnerspex vete vår Herre allena. Olsson som bevisligen är begåvad med både talang och sunt förnuft, hade säkert lånat ut detta sitt överflöd till någon icke synlig förmåga. Han valse omkring i texten och handlingen utan att finna sin plats och utan att passa in.

Fru Tuttas Ofelia var tvåspråkig — norsk så länge vettet var sunt och svensk när det sväk. I denna senare inkarnation var hon subtilt övertygande och äkta poetisk. Ingen kan dock överglänsa Maria Schildknechts Ofelia. Den prestationen står värdigt i mitt minne vid sidan om Ekmans Hamlet.

Från Änkors Yrkesfond.

utdelas genom Svenska Kvinnors Medborgarförbund ett stipendium å 250 kr. Stipendiet är avsett att lämna hjälp till yrkesutbildning och därigenom sätta sökanden i stånd att själv försörja sig. Ansökan, som ställes till Svenska Kvinnors Medborgarförbund, insändes före 15 febr. 1934 till fru E. Hildebrand, Karlbergsvägen 44, 3 tr., Stockholm, och skall åtföljas av ålders- och kunskapsbetyg. Sökanden bör därjämte styrka sig vara i behov av understöd.

Ellen Hörup:

Regering, Presse og Borgerskab.

II.

Dagspressen som Industri.

Den politiske Forskydning, som vi omtalt i förrige Nummer, i Forbindelse med Pressens Udvikling i den sidste Menneskealder, har fuldkommen forrykket Forholdet mellem Presse og Regering og Presse og Publikum. Ligesom Demokratiet i de fleste Lande har maattet vige for Autokratiet, saaledes er Dagspressen ogsaa forlængst holdt op at være Udtryk for de forskellige Meninger i Folket. Den er knap en Gang Udtryk for de forskellige Partiers Mening. Den er, som den unge Nationaløkonom Niels Lindberg skriver i *Socialisten*, ikke mere bare et Middel, »den er et Maal i sig selv».

Det vil sige, at Dagspressen er blevet en Industri som enhver anden. Et Blad er en Fabrik, hvor der er anbragt en vis Kapital, og hvis vigtigste Opgave er den samme som for enhver anden Fabrik at give saa stort et Udbytte som muligt. Dermed er Bladproduktionen blevet et Led i det kapitalistiske System og af-

hængig af det ligesom Regeringerne i de kapitalistiske Lande. Hvad der igen vil sige, at Regering og Presse staar i et ganske andet og intimere Forhold til hinanden end for et halvt Aarhundrede siden. Med Undtagelse af den kommunistiske er hele Dagspressen med andre Ord Regeringspresse. I Diktaturlandene er der slet ingen anden.

Dette Interesséfællesskab hindrer naturligvis ikke, at der i parlamentariske Lande baade i Politik og Presse findes en Opposition. Men ligesom de politiske Partier egentlig ikke slaas om andet end Magten, slaas Bladene egentlig heller ikke om andet end Læsere og Avertissementer. De holder stadigvæk paa deres gamle Programmer og fejder med de gamle Slagord paa de nye Faner, men det er mere for at holde Liv i Kludene og for at bilde Læsere ind, at det er nødvendigt, at de er flere om det.

Virkningen af denne Udvikling er blevet Pressens Afhængighed af Magthaverne og kan kun betragtes som katastrofal. Pressen var det virksomste Vaaben i Oppositionens Haand. Den eneste Mod-

Gina Leffler:

En ny monumentalkonst?

Ett besök på Kalle Hedbergs nu pågående utställning på Konsthögskolan blir en upplevelse av icke alldaglig art. Det kvarlämnar intrycket av en äkta och stort anlagd konst och ett ovanligt levande och ursprungligt konstnärstemperament. Hedbergs konst är lyriskt färgad med en dragning till det patetiska och en slutlig, starkt dramatisk stegring. Landskapet, framför allt fjälllandskapet, är ett av hans huvudmotiv. Hur äkta svensk är ej denna dragning till den orörda naturen, till den stora högfjällsvidden under de tunga bergmassiven med dess blandning av vild ödslighet och ljus behag, där ögat förgäves spanar efter människan. Lika typisk som interiörbilden är i den franska konsten med olika människotyper tecknade i sin miljö med ett levande psykologiskt intresse för karaktär och temperament, lika typisk är denna svensken flykt ut i naturens ostörda ro och ensamhet.

Så småningom formar sig en syntetisk bild efter betraktandet av alla dessa landskap. Högfjällets djupblå bergskam står som en mäktig bom för kompositionen i bakgrunden, framför denna vidtar höglättens mäktiga vidd, som fyller duken med brinnande höstgult och cinnoberrött, och i förgrunden sträcker en kal dvärgbjörk liksom klagande sina avskalade, ormlika grenar mot himlen, lysande som vitande benknotor. Intet levande staffage, aldrig en människa — allt är obruten tystnad. Färgens skönhet gör ett djupt intryck. Den har ofta något av emaljens lysande klarhet och mättade djup, den är stark utan att vara grell, kraftig och dock smulnen. Ibland sveps en slöja av finaste nyanser i grått, gråbeige och gråviolett om det hela. Förfinat koloristiskt sinne och tekniskt kunnande präglar denna landskapskonst, som mer än en gång för i tankarna franskt landskapsmåleri närmast före den egentliga impressionismens genombrott.

Hedbergs porträttstudier äro än mer egenartade och typiska för sin upphovsman. De äro alla mer eller mindre visionära, omsvepta av ett egendomligt ljus, som löser dem från den yttre realitetens solida grund. Ofta skymta de fram ur ett färgtöcken, som frigör blott det för-

bilden väsentliga. De hårda, kantiga formerna och konturerna i ett gammalt kvinnoansikte tecknas med nästan kallgråfisk noggrannhet i brutna, knyckiga linjer. Resten höljes i en gråvit slöja, ur vilken endast den knotiga arbetshandens spökligt uttrycksfullt dyker fram. Det är något av exaktheten i gammaltysk porträttkonst och samtidigt ett beslöjande av de yttre formerna för att framhålla det själsliga, som till sin idé påminner om nederländsk 1600-talskonst. Konstnären väljer gärna olyckliga människor till modell, fattiga och tärda, förgrända och elända. En isande stämning av ensamhet och olycka präglar dessa bilder. De dova rödgrå och violetta eller ängsligt gulaktiga färgtonerna bidraga till att skapa en kuslig stämning av något makabert, något i upplösning. »Blind man» med sina liksom utglidande anletsdrag, tomma ögon och patetiskt hopplaga händer, »Ingenjören» med figur och bakgrund hopflytande i samma oroliga färgfläcksmåner äro variationer därpå. Man kan kalla det en art socialt måleri, om man så vill, där »samhällets olycksbarn» spela huvudrollen.

Det finns emellertid porträtt av en helt annan karaktär. Där är t. ex. ett egendomligt besjälat kvinnohuvud, framskymtande från en blåaktig bakgrund, som med de uppåtdragna ögonbrynen och den vitt öppnade blicken har ett nästan vilt patetiskt drag. Porträttet av en ung man, »Henfrid», är en av Hedbergs vackraste studier. Med den något mer än naturliga storleken, den förenklade teckningen och färgställningen och uttryckets styrka får det en säregen fasthet och expressionistisk kraft.

Men den förnämsta platsen i Hedbergs produktion intages av hans naketmåleri. På sex å sju stora dukar med en ensam eller två hopkomponerade figurer arbetar sig Hedberg fram till ett storvulet monumentalmåleri. I dessa nakna figurer, hopkopplade i en kampställning utvecklar han en stark känsla för formen — för kroppens struktur och spännkraft, den levande konturen, det böljande muskelspelet. I långa, svepande penseldrag skapar han rika koloristiska värden med få färger, grått eller milt brunt vanligen.

STOCKHOLMS ERKÄNDA Centralsjuk-kassa

av K. Socialstyrelsen antagen till erkänd centralsjuk-kassa för Stockholms stad. Kassan kommer i åtnjutande av betydande bidrag från staten, varjämte Stockholms stad understöder kassan.

INTRÄDESVILLKOR:

att hava uppnått 15, men icke 50 år; att äga god hälsa och icke vara behäftad med lyte, som medför eller kan förväntas medföra väsentlig nedsättning i arbetsförmågan, samt att vara bosatt (mantalsskriven) i Stockholms stad.

FORMÄNER:

Sjukpenning från 1 till 6 kronor pr dag, moderskapspenning med 2 till 6 kronor pr dag; nedsättning med 20 % å vårdavgiften å stadens sjukhus. Sjukpenning utgår intill 3 år för varje sjukdomsfall.

EXPEDITIONSTIDER:

Huvudkontoret, Kornhamnstorg 4, helgfria dagar kl. 10—5, fredagar 10—7 och lördagar 10—2, för inträdes-sökande, inbetalning av avgifter, sjuk-anmälningar och utbetalning av sjuk-hjälp. Tel. 20 49 69.

Uppbördskontor, Barnhusgatan 16, varje helgfria dag utom lördag, kl. 4.30—7 e. m. för inbetalning av avgifter. Styrelsen.

Figurerna avteckna sig i sin enhetliga färg mot en rikare bakgrund, varigenom deras monumentala värde ökas. Hans gestalter äro till brädden fyllda av rörelse, äro dramatiska till hela sitt väsen. Färg-, form- och ljusbehandling förenas i lyckligaste fall till ett helhetsintryck av verklig storhet. Bilden av en ung, knäfallande man med armarna uppsträckta och ljuset fallande milt över den sträckta, smärta kroppen, gulvit mot en varmt guldröd fond, äger något av en gammal italiensk fresks skönhet och något av Michelangelos upprörda ande. Det är sällan sådan konst skapas i Sverige.

Men få av dessa figurmålningar äro fullt utförda. På ingen finns t. ex. mer än ett antytt huvud, på de flesta förloras sig kompositionen uppåt i det tomma intet. Man frågar sig, varpå detta beror. Har konstnären frivilligt avstått från att utforma helheten, därför att han löst det problem, som han uppställt, eller botten ofärdigheten i oförmåga att avsluta verket? På svaret av denna fråga beror till stor del hans konsts framtida öde, om den skall bli en del av den nya monumentalkonst, varav Sverige har så stort behov, eller den skall stanna ofärdig på halva vägen.

stander, enhver Regering havde Respekt for. Det eneste Middel, Forargelsen havde til at rejse en Folkeopinion.

Det er altsammen forbi. I Steden for en fri Presse er der nu traadt et Fortielses- og Camouflerings-Konsortium, der mer eller mindre arbejder i den siddende Regerings Tjeneste. Enten faar Dagbladene Læsere ingen Ting at vide, eller de faar at vide, hvad de har godt af. Om en Regerings Indkøb hos Krigsindustrien eller dens militære Bedrifter i Landets Kolonier staar der f. Eks. ingen Ting. Undertiden findes der forargede Artikler om, hvad andre Regeringer tillader sig, og naive Indsendere stemmer i med. En Udmærket Dame, Miss Rathbone, sluttede sig saaledes til *Manchester Guardians* Protest mod Jødeforfølgelserne og udbrød: »Nu ved vi da, hvordan Tyskerne er. Tænk blot, om de igen skulde til at regere over en svagere Race!» Hun aner altsaa ikke, at hendes egen Regering behandler Indiens Befolkning akkurat som Hitler behandler sine Fjender.

Lige saa lidt som Franskmændene ved, hvilket Rædselsherredømme deres imperialistiske Regering fører i Indo-Kina. Med Tvangsarbejde for Livstid, Fængsel og Henrettelser, hvor de dræbtes Hoveder hængdes uden for paa Fængselsmuren i Tremmekasser til Opbyggelse for Familien. Eller hvordan Syd-Marokko blev kuert ved Hjælp af 30,000 Soldater, med Krigsflyvere, svært Artilleri og det mest moderne Krigsudstyr mod Indfødte be-

væbnede med en Riffel. For ikke at tale om Italienerne, der har en officielt censureret Presse. Hvor skulde de vide, hvordan Mussolini slog Oprøret i Tripolis ned. Hvordan han efter Knud Høimboes Beskrivelse rejste tre Galger og klyngede Araberne op tre og tre ad Gangen for Øjnene af hele Flokken, der stod og ventede paa, at det skulde blive deres Tur. O. s. v.

Kommer der Interpellationer i Parlamenterne om den Slags Ting, benægtes de af Regeringerne. Og hele den borgerlige Presse følger Parolen. Avislæserne selv betragter i Reglen Pressen som et Efterretningsvæsen. De sluger kritikløst, hvad der staar og spørger ikke om, hvad der ikke staar. Hele Borgerskabet nærer desuden en afgjort Uvilje imod at se deres Regering komprometteret. Regeringen repræsenterer Nationen, og Nationen det er Borgerskabet. Gör Regeringen noget, der er moralsk forkasteligt, saa sker det i Nationens Interesse.

Og læg Mærke til, hvordan de kapitalistiske Regeringer alle er Medlem af et gensidigt Forsikringselskab. Ingen blander sig i hinandens sindre Anliggender. Ved Hjælp af denne Etikette er f. Eks. alt Arbejde for Mindretals Paragrafens Overholdelse løbet ud i Sandet i Folkeforbundet. Alt Arbejde for en menneskelig Behandling af politiske Fanger er løbet samme Vej.

Og se, hvad Englands Harmen over

Nazisterne betyder! Paa Arbejdskonferencen i Genève tog deres Repræsentant uttrykkelig Forbehold imod, at Understøttelsen af de tyske jødiske Flygtninge, som Konferencen vedtog, »blev betragtet som en Kritik eller Misbilligelse af Begivenhederne i Tyskland».

Og hvor Pressen følger Trop! Hvor alt, hvad der kommer op mod Diktaturet forties eller bekæmpes. Ikke et eneste borgerligt Blad nævnedes den store Antifascist Kongres i New York. Under Paaskud af, at det var Kommunisterne, blev den boykottet. Og læg Mærke til, hvor Pacifisterne er gaet ud af Spalterne. Da Kommunisterne ikke er Pacifister, kan man ikke en Gang finde dem der. De betragtes overalt og af alle Regeringer som Nationens værste Fjender. Ikke en Gang Kommunisterne og Jøderne er blevet forfulgt af Hitler med en saadan Fanatisme. For alle Regeringer rustet, og adskillige Regeringer er selv interesseret i Industrien. Ingen Regering har Brug for Folk, der ikke vil slaas for Fædrelandet. Pacifister er blevet fredløse hele Verden over.

Resultatet af dette Triumvirat, der bestaar af Regering, Presse og Borgerskab, er blevet det kapitalistiske Enevælde, der hersker i alle Lande undtagen Rusland, enten der er indført Diktatur eller ej. Dette Triumvirats Magtbegær, Pengegriskhed og Immoralitet bærer Hovedskylden for at Menneskeheden sidder fast i Kaprustninger, Barbari og Lovløshed.

Ett tidens krav.

(Forts. fr. sid. 2.)
ständigt ingående och klärläggande framställning om deras könsorgan och i samband därmed framhållit även hygienens betydelse på det området. Ingen gång har det hänt, att eleverna missförstått den goda avsikten, nej, de ha i stället tydligt givit tillkänna, att de förstätt, att ingen undervisning varit mera välmönt och befogad. Det hindrar inte, att föräldrarna i ett par fall anmält annan åsikt, men sådant får man sätta sig över. I de flesta fall har undervisningen i detta ämne bedrivits med gossar och flickor åtskilda, ett eller ett par är gemensamt, och det ena har enligt mitt förmenande gått precis lika bra som det andra. Ingen gång har det förmärks något opassande intresse för ämnet efter lektionernas slut.

Det initiativ som kommit till utförande härstädes, i det att en sjuksyster fått ta hand om ämnet i alla skolor inom distriktet, är i allo lovligt och utförandet oklanderligt. Man förstår att syster Dagmar inte varit blind för nöden på området. Då rektor Hermelin i sitt varmhjärtade tal till barnens föräldrar framhållit vikten av att barnen, innan de gå ut i livet, fått svar på frågorna om släktets liv, så att de sedan kunna lämna tankarna på det området och ägna sig åt annan tankeverksamhet, har hon enligt min mening berört kärnpunkten i frågan. Den, som likt underdecknad växt upp i lag med enkelt folk på landet, vet, hur det ständiga skämtet och nojsen på ett visst område ger bevis för att tankarna alltför mycket sysselsätta sig med ett område av livet, som tidigare varit lika bannlyst från skola och offentlighet, som det alltid varit vanligt i det enskilda, på sitt vis.

Även om av vissa skäl ett obligatoriskt påbud för alla lärare i fortsättningsskolan att undervisa i sexualhygien icke är att absolut tillråda, vill man livligt hoppas, att det släkte, som nu går att ärva fädrens land, inte må behöva lida brist på kunskap, så att de likt sina föräldrar behöva narras för sina barn, då de komma med sina frågor om varifrån de kommit etc. I stället må vi hoppas, att framtidens barn redan av sina föräldrar fått full klarhet i det mesta hithörande, och sen bör det inte bjuda på större svårigheter att i skolan komplettera kunskapen även härvidlag. Vid 13-14-årsåldern är i så fall säkert den tid, när den unge bäst kan tillgodogöra sig en sådan undervisning, längre fram kommer inte skolan åt honom.

Fröken Sara Andersson, Österby, skriver:

Äldern är särdeles lämplig, då barnen äro i övergångsåldern. De börja en ny viktig 7-årsperiod, som — det ha de fått veta — ej skall användas att bilda hem utan för kroppens och själens växt. De stå — de flesta — färdiga att gå ut i livet på egen hand, där de stå utan fars och mors skydd.

Flera av föräldrarna sade: Detta behövs. Vi äro tacksamma för föreläsningen, särskilt råden om sättet att ge upplysning och i vilken utsträckning svaren böra ges på barnens spörsmål i olika åldrar.

En mamma — som ej var kallad till föräldramötet, emedan hennes barn ej

Mot nazismen!

Den bruna pesten

Författaren en välkänd tysk syndikalist i landsflykt.

150 sid. Pris 1.— kr.

FRID NORDIN

Göring inför domstol

En anklagelse

32 sid. Pris 35 öre.

G. ALI (Abu Hassan)

Nazism och judehat

24 sid. Pris 25 öre.

I bokhandeln, pressbyrån eller direkt från

FEDERATIV - Stockholm

Evrytmi

(Forts. fr. sid. 1.)
betslösas led, som sade mig att nu, i sista klassen, var evrytmin deras käraste ämne. »Och jag vet», läde han till, »att de som slutat skolan alltid när de träffas läser dikt och gör musik med evrytmi. Och för dem som är arbetslösa är det allra bäst —.»

»Dåliga ögon och öron äga de som hava barbarsjälar», säger Heraklit. — En väldig uppfostrare till att höra och se, till att gripa om värden, som icke kan tagas ifrån en, är evrytmin — därom är jag viss. Den kan aldrig följa den orkestrala musiken och den orkestrala dikten, och kanske är därför dess lag att upphöra där uppfostran upphör, alltså vid konsten, där ordet och musiken suveränt har makten. Men uppfostran bör räcka ända fram till konsten och livet ut — och som uppfostringsmedel ville man sannerligen unna evrytmin, nej, fordra den åt alla, åt hela folket i den verkliga folkskolan.

Jag vet att vid evrytminframförandet på söndag i Borgarskolan satt en folkskoleklass av 8-åringar, pojkar och flickor, på läktaren och följde med. De hade själva idkat en smula evrytmi och fröjdade sig nu över att i fulländning se sina egna övningar med kopparstavar, och kanske lika mycket över att en gång — också här — en stav föll! — Gripna blev de inför den enkla skönheten i C-dur och A-mollskalorna. Ja, det förstod man. Så ädelt självklar steg evrytmin fram med dessa musikens grundelement, tolkande sin enkla och outömliga uppgift: att vara ett redskap som spränger likgiltighetens, okunnighetens och vanemässighetens skal kring människoväsendets hjärtblad: ordet och tonen.

Honorine Hermelin.

ännu börjat folkskolan, var riktigt förtyvlat över att ej ha fått vara med, ty hennes pojke frågar så mycket om dessa saker. Han ser ju djuren. Hon hade läst, att man skall tala om, hur det verkligen är, men hur hon lämpligen skulle svara — ja, det var så svårt. Också den vuxna ungdomen — sa hon — har önskat så mycket att ha fått vara med om dessa kurser.

En uppvaknandets tid på detta område — som blott för några år tillbaka ej togs på allvar av barnen — med ett helt nytt ansvar kan man ej undgå att se. Det är glädjande. Kanske ska vi få se, vad Elsa Brändström sett i Tyskland — hon berättade därom på Fogelstad förra året — att 14-15-åringarna med förakt se på sina äldre kamraters nöjesliv — deras jazzande och nattliv — och de vilja ha det på ett annat sätt, ett bättre. —

Sara Anderson.

Rektor Hermelin tror ej på talfilm i sexuell undervisning.

Skolstyrelsens ordförande, rektor Honorine Hermelin, som vi till sist läna ordet, framhåller att det var en enhällig opinion från skolstyrelsens och lärarkårens sida bakom beslutet att få till stånd den nu genomförda undervisningen i sexuell hygien i fortsättningsskolan. Beträffande det lämpliga i att ha pojkar och flickor tillsammans, säger rektor Hermelin, var det lärarnas övertygelse som övervann min tvekan. Nu är jag viss om att just detta, att både pojkar och flickor fick sin vetskap tillsammans, gav ytterligare stadga åt den stämning av lugn och självklar tillfredsställelse som präglade barnen vid uppbrottet från lektionen och som inte, tycktes det, skulle kunna ge rum för någon möjlighet att sedan taga upp ämnet till skoj.

Till sist vill jag passa på att med all auktoritet jag med denna smula erfarenhet förskaffat mig, få uttala vad jag redan i höstas instinktivt kände vid läsningen av en tidningsnotis om önskan från lärarhåll att få till stånd en talfilm för barnens undervisning i sexuell hygien: jag är övertygad om att något sådant vore av ondo. Under dessa sex tim-

Sönderjylland.

(Forts. fr. sid. 1.)
samt och stolt att det dock är i Sönderjydarnas eget bröst som »gränsens sång» ljuder. Ja, heter det, om de nordiska brödrafolken vände Sönderjylland ryggen och icke ville se att

»vi er Kød af deres Kød og Blod av deres Blod, hvis de ikke vilde forstaa at det er dem selve vi væger naar vi staa fast på Vejen fra Danevirke til Dybbøl». Så skulle sönderjyderna ändå kunna frigöra sitt sinnes kraft i de nordiska folkens sånger, som de lärt av far och mor.

Men sönderjyderna har ett hemligt hopp: »Hvem der henede ved Nordens Grænse har mistvivlet om, at den gamle Skandinaviske kunde genoplives, har alligevel nærret den hemmelige Ærgerrighed, at vort Folk og dets Forposter skulde blive saa dygtige til at staa paa egne Ben og til at væge Norden, at Brødrene vilde synes: Den Bror kan vi være tjent med, den Bror vil vi vedkende os over for Verden.

Nu gaar vor Ungdom ind under et nyt nordisk Løsen. Hvorfor? Fordi Tiden er tung og alvorlig, fordi voldsomme Braadsper taarner sig i Vejret, fordi det nu igen er en Skæbnestund for Nordens Folk, og fordi Sönderjylland ligger forrest i Brændingen. Hvad der sker ude omkring, kunde blive farligt for os, hvis ikke Omveltningernes uhyre Kraft netop blev en mektig Tilskyndelse til en folkelig Genfödelse, til frivillig Samling om at værne, hvad Norden har vundet af Frihed.»

Vi veta att det ligger sanning i dessa ord. Men hur långt upp i norr kunna de nå?

Elin Wägner.

Tidningen

Flensborgs Avis

kostar kr. 5:— pr kvartal. Prenumeration kan ske på alla nordiska postkontor.

mar har jag fått det allra starkaste intryck av hur det hela hängt på att barnens ögon fått vila i en människas ögon. Man har känt att det på ett hemlighetsfullt och betydelsefullt sätt knutits ett band mellan barnen och oss tre stora, som varit i rummet, syster Dagmar, den ordinarie läraren och mig. Det är detta mänskliga förtröendeförhållande mellan generationerna — till osynligt stöd och kanske fortsatt samrådsförhållande mellan barnen och läraren, som är — så för nam jag det — av så utomordentlig dyrbarhet, att det förefaller mig som om utan detta skulle lätt ämnet bli förfelat, ja, kanske av olycklig verkan.

... ett flammande budskap som tränger genom märg och ben.

Vi göra väl i att lyssna till vad han har att säga oss.
N. P. Ollén i Morgonbladet.

William Axling:

Kagawa

Övers. från engelskan av A. Keijer.

Vidare:
"... en mäktig uppfordran till de kristna i alla länder... Ett värmande, eggande, strålände föredöme."

Häft. 3: 50

Kl. 5:—

I bokhandeln eller från

Svenska Missionsförbundets förlag
Stockholm C

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 „ „ 73 37
GÖTGATAN 52 „ „ 333 90

Arbetslösheten.

(Forts. fr. sid. 1.)
tion — bf. — välkänd från förra årets riksdag, som går ut på utredning rörande gifta kvinnors anställning i statlig och kommunal tjänst samt rörande möjligheterna att genom särskild förtidspensionering eller på annat sätt förmå de gifta kvinnorna att fråntråda sina tjänster.

Hr Nyblom har i år kastat alla om-skrivningar och säger rent ut att han med dubbeljänstsystem eller mångsyssleri menar gifta kvinnors arbete. Han finner »det nuvarande tillståndet så oeffterättligt att det icke längre kan tolereras.» Och, menar hr Nyblom, om allmänheten bibringas den uppfattningen att statsmakerna inte vilja göra något i dessa för tjänstemännen ömtåliga frågor, så skapas en »jordmån för den antidemokratiska propaganda, som sannerligen icke försitter något tillfälle att underblåsa och utnyttja ett förefintligt missnöje. Att hr Nyblom själv och hans meningsfränder äro inne på absolut antidemokratiska och därför i varje fall ur demokratisk synpunkt förkastliga vägar, då de vilja lagstifta bort en viss medborgargrupp från rätten att välja arbete, märker han naturligtvis inte. Inte heller att ett förtidsavskedande av de till några tusental uppgående gifta kvinnorna i statstjänst, torde vara en tämligen maktlös åtgärd till avhjälpan av arbetslösheten.

Som ett »drastiskt exempel på systemets urartning» anför hr Nyblom följande: »En gift lärarinna måste för att kunna bibehålla sin tjänst skaffa sig en jungfru och denna jungfru blir en ung, arbetslös lärarinna, som förgäves sökt få tag i en anställning vid någon skola.»

Man frågar sig onekligen vid granskandet av detta exempel, vad som borger för att den unga lärarinnan är en så mycket bättre pedagog än den gifta, att hennes anställning i och för sig vore förmånligare för staten. Och vem säger att den utbildade lärarinnan som gift sig, passer bättre för hushållsarbetet än den utbildade lärarinnan, som icke gift sig? Den senare får ju, om också icke »försörjning» direkt av en man, så dock sitt livsuppehälle plus en liten lön, där den förra genom direkt »försörjning» skulle haft sitt livsuppehälle, möjligen efter en högre standard, vidare förmodligen kläder och en del förmåner men ingen lön. I själva verket tycks det vara den gifta kvinnans yrkesarbete såsom sådant hr Nyblom vill åt. Hans attack mot det kvinnliga arbetet är dock säkerligen endast ett första tecken på vad som skall komma. I Första Kammaren instämmer hr Anton Pettersson m. fl. med likalydande motion i hr Nybloms önskemål. (A. K. n.r. 29.)

Familjeförsörjningens vådor.

Familjeförsörjningen som en given institution och de fördomsfulla betraktelsesätt som sammanhänga med denna, gör sig påmint även i en annan motion fast i annat sammanhang och från helt andra synpunkter. I Första Kammaren motionerar hr Sjödahl — s. — m. fl. om beredande av hyreshjälp även åt arbetslösa ungar. Enligt nuvarande bestämmelser utgår hyreshjälp endast till familjeförsörjare. Motionärerna påpeka vilka svårigheter denna bestämmelse innebär för ogifta personer, som likväl äro nödgade att hyra bostad. Som exempel anføres Göteborg, där en arbetslös ungar har omkring 49:40 kr. i månaden och för denna summa kan vara tvungen att hyra bostad för 25—30 kr. Ändrade bestämmelser och ökade anslag för ändamålet är motionens syfte. Likalydande motion har väckts i Andra Kammaren av hr Frankenberg m. fl. — Ytterligare en påminnelse om betydelsen av en omläggning i lönesystemet från familjeförsörjningslön till individuell lön, kompletterad med »barneTrygd».

Hur aktuell denna fråga är, visas bl. a. av att norska regeringen i sitt trontal bebådade tillsättandet av en kommitté, för utredande av barnetrygden. Då både Venstre och Arbetarpartiet hade barnetrygden på sina valprogram i höstas bör det vara säkert att en sådan sakkunnig utredning kommer till stånd i Norge under vårens lopp. (F. K. n.r. 2.)

Hjälp mot ungdomsarbetslösheten.

Ungdomsarbetslösheten tas upp i motioner i båda kamrarna bl. a. av hr Sjö-

Nya Samhället

SUNDSVALL
Daglig morgontidning
Startår 1900

en av de allra främsta bland Norrlands närmare 50 nyhetstidningar.

Sundsvalls industridistrikt är Norrlands mest folkrika trakt.
• Den mest spridda tidningen därstädes är

Nya Samhället

Landets ledande firmor annonsera alltid uti

Nya Samhället

dahl m. fl. samt hr Frankenberg m. fl. Man begär inrättandet av en särskild avdelning inom arbetslöshetskommissionen för behandling av frågor rörande ungdomsarbetslösheten; vidare ökat statsbidrag till kommuner som anordna yrkesutbildningskurser för arbetslösa; samt slutligen — i motion av hrr Sandén och Sjödahl — utredning rörande förutskattningarna för en statsunderstödd förtidspensionering av äldre arbetare såsom ett led i den allmänna arbetslöshetspolitiken. Det erinras om att ca 31 procent av samtliga hos arbetslöshetskommittéerna anmälda hjälpsökande, eller omkring 52,000 personer, utgöres av ungdom mellan 15 och 25 år. Och icke ens ett möjligen kommande uppsving inom näringslivet torde kunna komma att absorbera hela antalet arbetslösa, framhålla motionärerna.

Här är man alltså återigen inne på tanken på avskärandet av vissa grupper från arbetsmarknaden till förmån för vissa andra — alltså i själva verket endast en omflyttning av arbetskraften. Peka icke dessa förslag på att arbetslöshetsproblemet måste angripas från nya synpunkter? Vi ha vid ett tidigare tillfälle i Tidevarvet berört några av dessa: i artiklar om den frivilliga arbetslösheten, som innebär rätt till trygghet om ock knappt tilltaget existensminimum för den som frivilligt ginge ut ur arbetskonkurrensen för att ägna sig åt ett arbete eller en utbildning, för vilken han eller hon annars icke kunde finna tid.

Till denna betydelsefulla fråga skola vi närmare återkomma i ett följande nummer. (F. K. n.r. 3, 4 och 10.)

C. H.

Stockholm 1934
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.